

සවියෙන් පෙරට අපි එකට

e - ඉගෙනුම් පාසල

භාරණ අධ්‍යාපන කලාපය

11 ශ්‍රේණිය

බුද්ධ ධර්මය

දෙවන වාරය

16 පාඨම

නිමල දහම රැකුණු අයුරු

සැකසුම එන්.වයි.එස්. එස්. ඇල්බට්

බප/ භා / ප්‍රජාපතී බාලිකා විද්‍යාලය

ඉගෙනුම් උපකරණ :- හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ පින්තූරයක්

ධර්ම සංගායනාවක් යනු :- ධර්මදර විනයදර මහා තෙරවරුන් ව
හන්ේස්ලා රැස්ව ශාසන අභිවාර්ධය අේජක්ෂාවෙන් බුද්ධ
වචනය ඒකරාශී ිකාට සාකච්චා කිරීම.

ශාසන ඉතිහාසයෙ පැවති ධර්ම සංගායනා

- 1 }
- 2 } භාරතය (ඉන්දියාව)
- 3 }
- 4 } ශ්‍රී ලංකාව
- 5 } මියන්මාරය
- 6 }

හත්වන ශ්‍රේණියේ සිට ථේරවාදී ධර්ම සංගායනා පිළිබඳ අප උගත් මූලික තොරතුරු නැවත සිහිපත් කර ගැනීම සඳහා පහත සඳහන් සටහන උපයෝගී කර ගත හැකි ය.

	ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව	දෙවන ධර්ම සංගායනාව	තෙවන ධර්ම සංගායනාව	සිව්වන ධර්ම සංගායනාව
බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන්	තෙමසකට පසු	වසර සියයකට පසු	වසර 236කට පසු	ක්‍රි.පූ. පළමුවැනි සියවසේ
ප්‍රධාන හේතුව	සුභද්‍ර භික්ෂුනීමගේ නුසුදුසු වචනය	වජ්ජිපුත්තක භික්ෂූන්ගේ අකැප දස වස්තුව	ලාභ අපේක්ෂාවෙන් දුසිල් භික්ෂූන් සසුන් ගත වීම	ත්‍රිපිටකධාරී මහතෙරුන් වහන්සේලා හා ධර්මය විනාශ වීමේ අවදානම
මූලිකත්වය	මහා කාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේ	සබ්බකාමී මහරහතන් වහන්සේ	මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස මහ රහතන් වහන්සේ	-
දායකත්වය	අජාසත්ත රජු	කාලාශෝක රජු	ධර්මාශෝක රජු	ප්‍රාදේශීය නායකයකු

	ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව	දෙවන ධර්ම සංගායනාව	තෙවන ධර්ම සංගායනාව	සිව්වන ධර්ම සංගායනාව
ස්ථානය	රජගහනුවර චේතාර පර්වතය පාමුල සප්තපර්ණි ගුහා ද්වාරය අභියස	විශාලා මහනුවර වාලුකාරාමය	පැළලුප් නුවර අශෝකාරාමය	මාතලේ අළුවිහාරය
සහාය වූ පිරිස	ආනන්ද උපාලි තෙරුන් වහන්සේලා	රේවත, සබ්බකාමී, යස, සාළ්හ, බුද්ධසෝභිත, වසභගාමී, සුමන,සානවාසී, සම්භූත තෙරුන් වහන්සේලා	මහින්ද මහාරක්ඛිත, මහාදේව තෙරුන් වහන්සේලා	පැහැදිලි නැත
ගත වූ කාලය	මාස 7	මාස 8	මාස 9	
සහභාගි වූ ප්‍රමාණය හා සංගායනාව හැඳින්වෙන නාමය	500 පංචසතිකා සංගීතිය	700 සත්තසතිකා සංගීතිය	1000 සාහස්සිකා සංගීතිය	500 පුස්තකාරූඨ සංගීතිය

	ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව	දෙවන ධර්ම සංගායනාව	තෙවන ධර්ම සංගායනාව	සිව්වන ධර්ම සංගායනාව
ප්‍රතිඵල	1. විසිරි තිබූ ධර්ම විනය එක්රැස් කර සම්මුතියකට ගෙන ඒම. 2. ධර්ම විනය කොටස්කර භාණ්ඩ පරපුරකට පැවරීම. 3. නව විනය නීති නොපැන විමටත් පැන වූ විනය නීති ආරක්ෂා කිරීමටත් ප්‍රතිඥා දීම.	1. විනය විරෝධී කටයුතු කළ හික්ෂුන්ට නිග්‍රහ කිරීම. 2. අකැප දස වස්තුව ප්‍රතික්ෂේප කිරීම. 3. පළමු සංගීතියේ දී ඇති කරගත් සම්මුතිය අනුව ශික්ෂාපද ලිහිල් නොකර ඉදිරියට පවත්වා ගෙන යාම. 4. අටළොස් නිකාය බිහිවීම.	1. දුසිල් මහණුන් හැටදාහක් සුදුවත් අන්දවා සසුනෙන් නෙරපා හැරීම. 2. ශාසනික පිළිවෙත් නැවත ආරම්භ කිරීම. 3. කථාවන්ටුප්පකරණය ඇතුළත් කර අභිධර්ම පිටකය සම්පූර්ණ කිරීම. 4. ත්‍රිපිටකය ම අංග සම්පූර්ණ වීම. 5. දේශීය විදේශීය ධර්ම ප්‍රචාරය	1. ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම.

ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව

ප්‍රථම ධර්ම සංගීතිය

- බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාන අවධියේ විසූ දුර්මතධාරී භික්ෂූන් නිසා සසුනට සිදුවිය හැකි ව තිබූ විනාශය වළක්වා ගැනීමට මෙම සංගායනාව ඉවහල් විය. සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණය සිදු වූ අවස්ථාවේ “ඇවැත්නි, නොහඬව්, නොවැලපෙව්, අපි ඒ මහා ශ්‍රමණයාගෙන් මැනවින් මිදුණෝ වෙමු’යි” නොමනා ප්‍රකාශ කළ සුභද්‍ර වැනි භික්ෂූන් වහන්සේලා නිහඬ කිරීමට ප්‍රථම සංගීතියට හැකි විය.
- ධර්මය හා විනය විසුරුණ මල් ගොඩක් මෙන් අසංවිධානාත්මක ව පැවැතිණි. එයින් ධර්මය විධිමත් ව ගොනු කර නිකාය වශයෙන් පහකට වෙන් කරන ලදි. සසුනේ සුරක්ෂිත බව අරමුණු කොට ඒ ඒ ධර්ම කොටස් මුඛ පරම්පරාගත ව රැකගෙන ඉදිරියට ගෙන ඒම සඳහා භාණක පරම්පරාවලට භාර කිරීම ද එම සංගායනාවේ තවත් වැදගත් මෙහෙවරකි.

සූත්‍ර ධර්ම නිකාය වශයෙන්	භාණක පරපුර
1. දීඝ නිකාය	ආනන්ද තෙරුන් ප්‍රධාන ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාව
2. මජ්ඣිම නිකාය	සැරියුත් තෙරුන්ගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාව
3. අංගුත්තර නිකාය	අනුරුද්ධ තෙරුන් ප්‍රධාන ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාව
4. සංයුක්ත නිකාය	මහාකාශ්‍යප තෙරුන් ප්‍රධාන ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාව
5. බුද්දක නිකාය	සියලු ම භික්ෂූන් වහන්සේලාට

● විනය පස් ආකාරයකින් සංග්‍රහ කරන ලදි.

1. පාරාජික පාලි
2. පාවික්කිය පාලි
3. චුල්ලවග්ග පාලි
4. මහාවග්ග පාලි
5. පරිවාර පාලි

- විනය පිටකය උපාලි තෙරුන් ප්‍රධාන ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවට පැවරිණි.

“මාගේ ඇවෑමෙන් හික්ෂුන්ගේ එකඟතාව මත කුඩා, අනුකුඩා ශික්ෂාපද වෙනස් කරගත හැකියැයි” බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අනුදූත තිබිණි. ඒ අනුව එකී කුඩා, අනුකුඩා ශික්ෂා පද කවරේ දෑ යි තීරණය කිරීමේ ගැටලුව ද ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේ දී මතුවිය. එහෙත් අවස්ථාවේ හැටියට එය නොකළ යුතු ය, එසේ කළහොත් බුදුරදුන් පිරිනිවී නොබෝ කලකින් ම සංඝයා විනය නීති වෙනස් කරනැයි මහජනයාගේ චෝදනා එල්ල විය හැකියැ යි සලකා එසේ වෙනස් නොකිරීමට තීරණය කෙරිණි. එය ද ශාසන විරස්ථිතිය උදෙසා ගත් තීරණයකි.

දෙවන ධර්ම සංගායනාව

Buddhist Places In Sri Lanka © All Rights Reserved

දස අකූප වස්තු...

1. සිංහිලෝන කප්ප
2. ද්විංගුල කප්ප
3. ගාමාන්තර කප්ප
4. ආවාස කප්ප
5. අනුමැති කප්ප
6. අවින්න කප්ප
7. අමටිත කප්ප
8. ඡලෝගි පාතුං කප්ප
9. අදසක නිසිදන කප්ප
10. ජාත රූප රජත පටිග්ගහන කප්ප

දෙවන ධර්ම සංගායනාව

- කුඩා, අනුකුඩා ශික්ෂාපද සම්මුතිය අභිබවා යමින් වජ්ජපුත්තක භික්ෂූන් සම්මත කොටගත් දස අකැප වස්තු පාවිච්ඡා හා පාවෙය්‍යක යන දෙපාර්ශ්වයට ම අයත් භික්ෂූන්ගෙන් සමන්විත කම්බුවක් විසින් සලකා බලන ලදුව ඒවා ධර්ම විනයට අනුකූල නොවන බව තීරණය කිරීම ද,
- තත්කාලීන ව සසුනේ විසූ වගකිව යුතු මහ රහතන් වහන්සේලා ප්‍රධාන ථේරවාදී භික්ෂූන් “විනය සසුනේ ආයුෂ්‍ය වේ” යන පිළිගැනීම මත දස වස්තුව අකැප බව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ද,
- අකැප දසවස්තුව පිළිගත් දුර්මතධාරී වජ්ජපුත්තක භික්ෂූන් දස දහසක් සසුනින් ඉවත් කර සංඝ සංශෝධනයක් සිදු කිරීම ද,
- නිර්මල ධර්ම විනය ගරුකළ භික්ෂු පරපුර ථේරවාදී වශයෙන් වෙන ම සම්ප්‍රදායක් ලෙස සංවිධානය වීම. දස වස්තුව පිළිගත් සසුනින් තෙරපන ලද භික්ෂූන් මහා සාංඝික නමින් වෙන ම සංවිධානයක් පිහිටුවා ගැනීම ද දෙවැනි ධර්ම සංගායනාවේ දී සිදුවිය.

නෛවන ධර්ම සංගායනාව

තෙවන ධර්ම සංගායනාව

- අධර්මවාදීන් සසුනෙන් තෙරපා ශාසන ශෝධනයක් ඇති කිරීම.
- පරවාද පන්සියයක් හා ඒවා බණ්ඩනය කිරීම සඳහා වන සකවාද පන්සියයක් ද ඇතුළත් කර කථාවත්ථුප්පකරණය නම් ග්‍රන්ථය මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස මහ රහතන් වහන්සේ විසින් සම්පාදනය කොට අභිධර්ම පිටකයට එක් කර ප්‍රථම පිටකයට අයත් ප්‍රකරණ හතක් බවට පත් කිරීම.

අභිධර්ම පිටකය:-

01. ධම්මසංගණිප්පකරණය
02. විභංගප්පකරණය
03. ධාතුකථාප්පකරණය
04. පුද්ගලපඤ්ඤාත්තිප්පකරණය
05. කථාවත්ථුප්පකරණය
06. යමකප්පකරණය
07. පටිඨානප්පකරණය

- ශාසනික තත්ත්වය අවුල් සහගත වීම හා හික්ෂු වෙස් ගත්තවුන් බහුල වීම ද නිසා සිල්වත් හික්ෂුත් වහන්සේලා වසර හතක් පොහොය කර්මාදී පිළිවෙත් සිදු නොකළ අතර නැවත පොහොය කර්මාදිය සිදු කිරීමට ඉඩ සැලසුණේ ද මේ සංගායනාවෙන් පසුව වීම.

- ධර්මාශෝක රජතුමාගේ ධර්ම විජය ප්‍රතිපත්තිය අනුව ථේරවාදී බුදුදහම දේශ දේශාන්තරවල ව්‍යාප්ත වීම.

	ප්‍රදේශය	නායකත්වය	ප්‍රථමයෙන් දෙසූ සූත්‍රය හෝ කථා වස්තුව
1	කාශ්මීර ගන්ධාරය	මජ්ඣිමනිකා නෙරුන් වහන්සේ	ආසිව්සෝපම සූත්‍රය
2	මහිස මණ්ඩලය	මහාදේව නෙරුන් වහන්සේ	දේවදූත සූත්‍රය
3	වනවාසී දේශය	රක්ඛිත නෙරුන් වහන්සේ	අනමතග්ග සංයුත්තය
4	අපරන්ත දේශය	යෝනක ධම්මරක්ඛිත නෙරුන් වහන්සේ	අග්ගිකක්ඛන්ධෝපම සූත්‍රය
5	මහාරට්ඨ	මහා ධම්ම රක්ඛිත නෙරුන් වහන්සේ	මහානාරද කස්සප ජාතකය
6	යෝනක රට්ඨ	මහා රක්ඛිත නෙරුන් වහන්සේ	කාලකාරාම සූත්‍රය
7	හිමවන්ත ප්‍රදේශය	මජ්ඣිම නෙරුන් වහන්සේ	ධම්මවක්කප්පවන්තන සූත්‍රය
8	ස්වර්ණභූමිය	සෝණ, උත්තර යන නෙරුන් වහන්සේලා	බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය
9	තම්බපණ්ණිය (ශ්‍රී ලංකාව)	මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ	වූලහත්ථීපදෝපම සූත්‍රය

මහින්දාගමනය

අලු විහාර සංගායනාව

අලු විහාර සංගායනාව

- ත්‍රිපිටක බුද්ධ චරිතය පෞරාණික ස්වරූපයෙන් ම, මුල් තත්ත්වයෙන් ම තව දුරටත් සුරක්ෂිත වීම; මුඛ පරම්පරාගත ව පවත්වාගෙන යාමේ දී විවිධ හේතු නිසා ත්‍රිපිටක ධර්මයට සිදුවිය හැකි හානි වළක්වා ගත හැකිවීම. ශාසනමාමක භාණක තෙරවරුන් විසින් මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන ආ ත්‍රිපිටක ධර්මය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම.

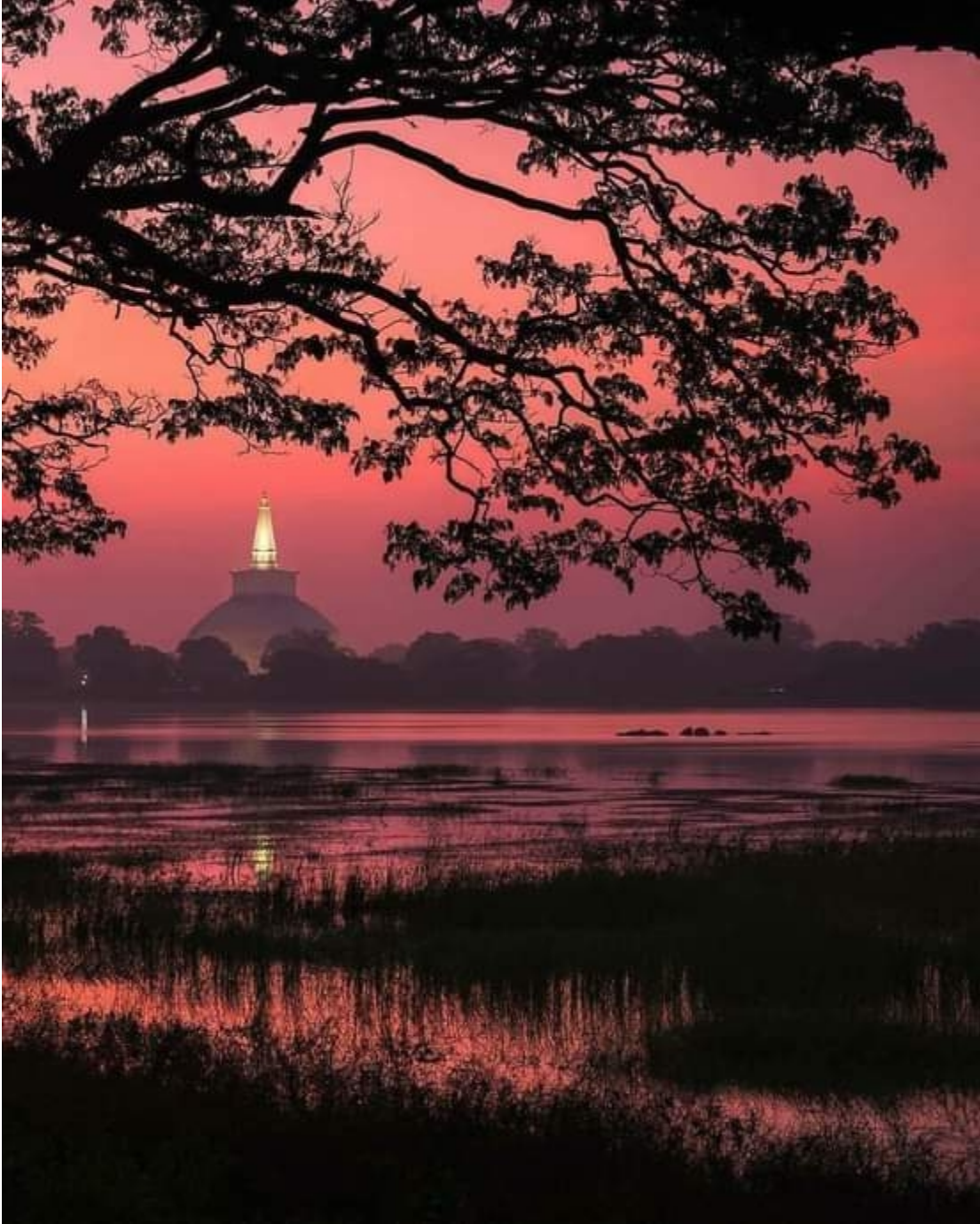
- පර්යාප්තිය හෙවත් ත්‍රිපිටක බුද්ධ චරිතය ආරක්ෂා කර ගැනීමට මුල්තැන දිය යුතු ය යන ආකල්පය සමාජ ගත වීම.
- පසුකාලීන ථේරවාදී බුදු දහම අභාවයට ගිය අවස්ථාවල දී නැවත ස්ථාපිත කිරීමට මෙම ග්‍රන්ථ උපකාරී වීම.
- ලෝකයේ වෙනත් රටවල ථේරවාදී බුදු දහම අභාවයට ගිය අවස්ථාවල දී නැවත ස්ථාපිත කිරීමට සුරක්ෂිත ව පැවැති ලාංකේය ධර්ම ග්‍රන්ථ උපකාරී වීම.
- බුදු දහම ව්‍යාප්ත නොවූ බටහිර රටවල පසු කාලයේ ඒ පිළිබඳ දැනුම බෙදාහැරීමට මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථ උපකාරී වීම.
- එංගලන්තයේ පාලි ග්‍රන්ථ සමාගම පිහිටුවීම හා එමගින් පාලි ත්‍රිපිටකය ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කොට බෙදාහැරීමට හැකි වීම.

මෙසේ භාරතයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පවත්වන ලද ඉහත කී ධර්ම සංගායනා නිර්මල බුදු දහම අභාවයට යා නොදී ආරක්ෂා කිරීමට බෙහෙවින් ඉවහල් විය. එසේ ම විටින් විට දුර්මත සසුනට ඇතුළු කර සසුන කෙළෙසීමට උත්සාහ කළ හික්ෂුන් සසුනෙන් තොරපා නිර්මල බුද්ධ චරිතය අද දක්වා ම නොනැසී පැවතීමට ඉවහල් වූ ධර්ම සංගායනාවන්ගෙන් සිදු වූ සේවය අගය කිරීමටත් මතුවට සම්බුද්ධ චරිතයේ සුරක්ෂිත භාවය සඳහා කළ හැකි දේ නොවලහා ඉටු කිරීමටත් අපි අදිටන් කර ගනිමු.

අර්ගයිම

1. සංගායනාවක් යනු කුමක් ද ?

2. පළමු , දෙවන , තෙවන හා අලු විහාර ධර්ම සංගායනා පැවැත්වීමට හේතු වූ කරුණු මොනවාද?

නිමි.